Dr. Josip Smodlaka

Nešto o Splitskim prezimenima i o još nekima

Cijena 10 Dinara

SPLIT
Izdanje Štamparskog poduzeća »Novo Doba«

Dr. Josip Smodlaka

Nešto o Splitskim prezimenima i o još nekima

Cijena 10 Dinara

SPLIT
Izdanje Štamparskog poduzeća »Novo Doba«

Predgovor

Ova radnja, koja je u glavnome namijenjena savremenoj Splitskoj publici, nije historijsko djelo o porodičnim imenima u Splitu, niti je popis svih prezimena kojih danas ima u ovom gradu. U njoj je na osnovu raspoloživih stvarnih podataka u kratko navedeno, za izvjestan broj Splitskih porodičnih imena — za jedna više, a za druga manje — kako su pojedina prezimena nastala, kako su se u toku vremena mijenjala, koje im je prvobitno značenje, i odakle su potekla.

Za predmet ove studije uzeta su u prvom redu imena starijih porodica Splitskih, i to ne samo živućih, već i nekih izumrlih. Tima su nadodata još neka prezimena koja su neobičnija po svome obliku, porijeklu ili značenju, jednom riječju takva o kojima se ima da kaže nešto što nije općenito poznato. Isključena su, osim nekoliko prezimena starijih obitelji, italijanska porodična imena, jer ona, pripadajući velikom većinom došljacima iz Italije iz novijeg i najnovijeg vremena, nemaju korjena u našoj zemlji. Nisu uvrštene u ovu knjigu ni porodice, ma koliko odlične one bile, kojima je značenje imena svakome jasno, i kojih su imenske grupe i bez međusobnih rodbinskih veza raširene po cijeloj našoj narodnoj teritoriji (kao što su, na primjer, Nikolići ili Pavlovići). Ovo je trebalo naročito naglasiti da se ne bi pomislilo da su dotična prezimena s nekog drugog razloga izostavljena.

Pisac je dugo sabirao podatke za ovo djelce. Čitajući domaću historiju, slušajući obiteljske predaje, prevrćući stare isprave i rječnike (naročito Akademijski), i tragajući po specijalnim geografskim kartama, on je pravio bilješke koje su mu poslužile kao materijal za ovu radnju. Na takvoj osnovi, a koristeći pri tome rezultatima nauke, on je stvorio i svoje lično mišljenje o vjerovatnom postanju i značenju većeg broja Splitskih porodičnih imena, koje mišljenje on dakako ne smatra nepobitnim. Da li i koliko je ono u pojedinim slučajevima osnovano, o tome će moći da izreče sud naučna kritika.

Čitaoci će izvjesno primijetiti da je znatan broj ovih prezimena postao od nadimaka ili pridjevaka, i to dijelom šaljivih. Tome se nije čuditi. Izuzmu li se patronimična imena (po imenu predja),

veći dio prezimena, ne samo kod nas nego i u ostaloj Evropi, postao je od nadimaka. U Srednjem Vijeku porodice po gradovima dalmatinskim bile su skoro isključivo nazivane nadimcima, većinom smiješnim, često porugljivim, a gdjekad i tako masnim, da se tako nastala prezimena ne bi danas mogla ni izreći u pristojnom društvu, a kamo li štampati.

Svakako treba imati na umu da se po nadimku ne može suditi o značaju osobe kojoj je bio dat. U mnogim slučajevima nadjenuti naziv bio je izliv objesne šale nekadanjih mogućnika, ili plod tuđe zlobe ili mržnje. Pogotovu se po prezimenu jednog davnog predja ne da suditi o značaju njegovih dalekih potomaka. Kako ima nevaljalih ljudi s najljepšim prezimenima, isto tako ima, u svakom narodu, najboljih ljudi koji se zovu nelijepim imenom. Pravo kaže stara poslovica da ime ne sramoti čovjeka, već da čovjek može da osramoti ime koje nosi.

Ne će izbjeći čitaocu još jedna pojava: kako su se, naime, kod nas mnoga prezimena u toku vremena pokvarila i promijenila. Kao sve druge riječi, i porodična se imena troše u ljudskom govoru upotrebom, osobito ako nisu pismeno utvrđena. Kod nas je, izuzetno, i pisanje prezimena skrivilo njihovo kvarenje. Kad je stari pravopis, koji je bio sličan italijanskome, bio zamijenjen novim (Gajevim), pobrkala su se u nekim imenima pojedina slova, a za njima i odgovarajući glasovi. Osobito, kako će se vidjeti kod nekih prezimena s početnim »Š«, ovo je slovo kod njih došlo na mjesto prvobitnog slova »s«, te se prema tome promijenio i njihov izgovor.

Naročita osobina dalmatinskih porodičnih imena, koja će se također opaziti u ovoj knjižici, jeste da su neke građanske obitelji rado preudešavale svoje hrvatsko prezime na italijansku, i to ponajviše zamjenjujući naš dočetak »ić« nastavkom »eo«, koji su Italijani uzeli od Grka, a naši od Italijana.

Oni koji se posebno zanimaju za postanje naših prezimena, i uopće za prošlost Splita, naći će još interesantnijim da u čisto slavenskom, hrvatskom življu ovoga razmjerno malenog primorskog grada ima prezimena koja potiču iz čitavog jednog tuceta stranih jezika (grčkog, latinskog, odnosno romanskog- vlaškog ili rumunskog, italijanskog, albanskog, turskog, arapskog, perzijskog, španskog, francuskog, engleskog, njemačkog i češkog). Ipak većina Splitskih prezimena, i to velika većina, izrasla je iz drevnog slavenskog hreka. Kako će se vidjeti, rodovi koji nose ova stara domaća imena potiču velikim dijelom iz naših južnih i istočnih krajeva, odakle se naš narod poslije turske najezde vijekovima selio u Primorje. Većina tih starinskih prezimena ipak je rasprostranjena po svim našim pokrajinama, tako da nije moguće odlučiti hrvatska imena od srpskih.

Možda će ove osobitosti privući pažnju i nekih Nesplićana na ovu knjižicu. No najveći interes pobudit će ona sigurno kod Splićana, u prvom redu kod članova onih porodica koje su ovdje spomenute. Nađu li oni u njoj kakvu prazninu ili nedostatak, pisac se nada da mu se za to ipak ne će zamjeriti, pošto je on uložio sav trud da bi ovaj pregled imena izašao što tačniji i potpuniji.

Ova je studija imala po namjeri spisateljevoj da izađe kao dodatak jednoj knjizi o prilikama u Splitu u zadnjoj četvrti XIX vijeka, za koju je pisac već spremio sav materijal. Ali ne znajući hoće li stići da izda to djelo, odlučio je da ovu malu radnju posebno objavi.

U Splitu, 1945.

ALAČEVIĆ prezime više porodica u Dalmaciji i u Italiji, koje su potekle iz Makarske. U Makarskom Primorju ima i zaselak zvan Alačeva vala, kojega se stanovnici zovu Alači, a istoga su roda s Alačevićima. Alačevići su porijeklom iz Bosne. U Sarajevu ima i danas više muslimanskih porodica ovog roda, koje se pišu Halačević. Početno slovo »h« otpalo je u Makarskom Primorju, jer se tu ne izgovara ovaj glas. Ime dolazi od glagola »halačati, alačati«, koje znači »vikati, grajati«.

ALJINOVIĆ, prezime u Splitu i okolici, zabilježeno već u XVII-om vijeku u Poljicima, i to u dva oblika: Haljinović i Aljinović. Vjerovatno je postalo od ličnog nadimka »Haljina«, valjda po osobitoj haljini koju je neko nosio. U srezu Sjeničkom, u Novopazarskom Sandžaku, ima selo Aljinovići, u kojemu su stanovnici pravoslavni i muslimani našeg jezika.

ALUJEVIĆ, prezime u Varošu Splitskom. Po mišljenju pisca, valja da je ovo isto prezime kao Olujević, pa da je u brzom izgovoru početno »o«, kako se često zbiva, prešlo u »a«, te se tako sad izgovara i piše u Splitu. Porodica Olujević ima u Hrvatskoj. U Rusiji veoma je rašireno ime Holujev, a ima, kod donje Volge, i mjesto zvano »Holuj« (koje se spominje u životopisu Maksima Gorkoga). Bit će da je i prezime Olujević prvobitno glasilo Holujević. Od iste je osnove i prezime Olujić.

ANGJELINOVIĆ, ime porodice iz Sućurja na Hvaru, po izgledu je italijanskog porijekla, ali je vjerovatnije da je to ime doseljenika iz naših južnih krajeva, najprije iz Makedonije, gdje ima lično ime Angelin i Angelina, kao i prezime Angelinov.

ARAMBAŠIN, v. Harambašić.

ARANZA, ime porodice u Kaštelima, po mišljenju pisca valja da je od riječi španskoga porijekla (u tome jeziku »aranzada« znači jednu poljsku mjeru). Predj im je vjerovatno bio Španac iz pomoćnih četa koje su se oko godine 1600-te borile pod Klisom i u Kaštelima.

ARŽIĆ, u Splitskom Varošu, u štokavskom izgovoru Ržić, prvobitno Hržić (od riječi »hrga«). Ima u Zagori i prezime Hrga, koje izgovaraju Rga, a neki pišu Erga. U Bosni ima više sela i rodova s imenom Hrga i Hrge.

ASIĆ, prvobitno Hasić, ime porodice iz okolice Gospića, s jednim ogrankom u Splitu. Porijeklom su iz Bosne, odakle su se, izvjesno za vrijeme Turaka, preselili u Liku. Sudeći po prezimenu koje je postalo od ličnog imena Haso, sigurno su bili muslimani, pa valja da su se pokrstili ostavši u Lici poslije iseljenja Turaka. Ima više sela ovog imena u Bosni (Hasići u okružju Tuzlanskom, Asić blizu Tišine, Asići blizu Glamoča).

BAGAT, porodično ime u srednjoj Dalmaciji. U Poljicima XVII-og vijeka pisali su se Bagatović, od ličnog imena Bagat koje je stranog, vjerojatno rumunskog porijekla.

BAJAMONTI, ime poznate građanske porodice u Splitu, ali i nekih težačkih obitelji u Varošu Splitskom. Kao lično ime spominje se već 13-og vijeka u Zadru. Postalo je od germanskog imena Boemund, preko oblika Boemundo, Baiamunte. Pod Dinarskom planinom u kotaru Livanjskom ima »vlaško« selo s imenom Bojmonti, koje izgleda da je postalo od Bajamonti ili od sličnog romanskog naziva.

BAKARIĆ, prezime u zapadnoj Hrvatskoj. Nije u vezi s gradom Bakrom, već je najvjerovatnije

postalo od turskog ličnog imena Bakarija (iz Bosne). No moglo bi biti da je isto što i prezime Bagarić, kojega ima u Bosni i u Hercegovini, pa da je u Hrvatskoj bilo malko iskvareno, najprije u govoru, pa i u pisanju.

BAKOTIĆ, dolazi kao porodično ime u raznim krajevima Primorja. Ima i kraći oblik Bakota, a u Kaštelima i Bakotin. Postalo je od ličnog imena Bakota, a ovo od Báko. Kod Magiaja u Bosni ima selo koje se zove Bakotići. Možda su odatle dalmatinski Bakotići.

BAKOVIĆ, rašireno prezime, od imena Bako. Ima ih od sva tri vjerozakona u raznim našim pokrajinama. Južno od Fojnice, u Bosni, ima i selo istog imena, odakle su najprije došli Bakovići u Dalmaciju.

BANDALOVIĆ, prezime jednog Kliškog roda. Jedan zaselak Kliški zove se Bandalova Kosa. Ima selo Bandalovići na Kosovu Polju, južno od varoši Janjeva.

BARAČ, prezime na Muću i u Splitu. Pravilan je oblik Barać, kako se zovu i pišu porodice ovog imena u Bosni i Bosanskoj Krajini, koje su pravoslavnog vjerozakona. U XVII vijeku bilo je muslimana ovog roda na Muću, koji su se pisali Baraćević. Dalmatinski Barači su katolici.

BARANOVIĆ, prezime više obitelji u Dalmaciji (i u Splitu). Izvedeno je od ličnog imena Baran, koje dolazi u pismima od XIV-og vijeka dalje. Riječ »baran« značila je u našem starom jeziku, kao i danas na ruskom: ovan. Vjerovatnije je, po mišljenju Budmana, da je naziv Baran načinjen od imena Báro (kao što je Radan od Rádo).

BARIĆ, od muškog imena Baro ili Bare, ili od ženskog Bara, prezime u Splitskom predgrađu Dobri, i po drugim mjestima Dalmacije. Prezime je na daleko rašireno u svim našim krajevima sve do Srbije. Splitski su Barići vjerovatno porijeklom iz Bosne, gdje ima selo Barići blizu Tešnja.

BARIŠIĆ, prezime izvedeno od ličnog imena Bariša, koje dolazi u pismima od XVII-og vijeka. Ovako se zove mnogo porodica u Bosni i u raznim krajevima Dalmacije, koje su većinom katoličkog vjerozakona, ali ima ih i pravoslavnih. Ima jedan ogranak Barišića i na otoku Braču, odakle su se preselili u Split.

BAŠA, ime izumrle građanske obitelji u Splitu. Isto prezime ima i s nastavkom »ić«, **Bašić**, u cijelom Primorju, i dalje u unutrašnjosti. Postalo je od ličnog imena Baša, koje ima isto značenje kao bábo (otac), ali može biti da je i izvedeno od drugog imena koje ima u početku slog »Ba-«.

BATURIĆ, prezime porodice u Pučišćima na Braču, staro slavensko ime. (U Rusiji ima selo Baturino).

BEGO, prezime u Varošu Splitskom. Ovom se riječju najprije tepalo begu. Od toga je postao nadimak, pa lično ime, koje se nadijevalo i muslimanima i kršćanima. Dalmatinske porodice ovog imena doselile su se iz Bosne.

BENKOVIĆ, staro hrvatsko prezime, od imena Benko (Benedikt). Ima ih s tim imenom u Hrvatskoj i Dalmaciji. Ima i sela koja se tako zovu. Tako se u Srednjem Vijeku zvao i Benkovac, varoš u sjevernoj Dalmaciji.

BERKOVIĆ, od ličnog imena Berko. U kotaru Stolačkom ima jedno pravoslavno selo tog imena, i drugo istog vjerozakona kod Pive u Crnoj Gori. Prezime je bilo vrlo obično kod »Vlaha« dinarskih, kao i kod današnjih Rumuna. U Rumuniji ima i Židova koji se tako zovu te se pišu Bercovici.

BOBAN, ime slavenskog porijekla, koje je nosio jedan vlaški rod u Hercegovini u XV-om vi-

jeku. Odavde potiču i mnogobrojne obitelji ovog prezimena u Primorju.

BODLOVIĆ, prezime na otoku Braču, prvobitno valja da je bilo Bodulović, od pridjevka Bodul, kojim Primorci nazivaju stanovnike naših otoka. U XVIII-om vijeku spominje se i prezime Bodulić.

BOJANIĆ, ime porodice na otoku Hvaru. Valja da je prvobitni oblik bio Boljanić, koji je u čakavskom izgovoru postao Bojanić. U Sandžaku jugo-istočno od Čajniča ima selo Boljanići.

BONAČIĆ, prezime više porodica u Splitu i na obližnjim otocima, od italijanskog prezimena Bonacci, s našim nastavkom »ić«. Neke od ovih poordica pišu se još po italijansku.

BOROVČIĆ, prezime roda u Varošu Splitskom koji je vjerovatno porijeklom iz Hercegovine, gdje ima selo Borovčić kod Nevesinja.

BOROZAN, od turske riječi »boruzen«, koja se u našem jeziku iskvarila u »borozan« i »bolozan«, a znači »trubač«. Prezime u srednjoj Dalmaciji.

BOSANČIĆ, prezime, po materi kojoj je bilo ime Bosanka. Porodica ovog prezimena ima u raznim našim pokrajinama. Ima i u Dalmaciji, jedan rod ovog imena kod Klisa.

BOTIĆ, vrlo staro prezime od ličnog imena Bota ili Bot, nepoznatog, vjerovatno romanskog porijekla, spominje se u Srbiji prije godine 1400-e. Ima Botića i u Splitu, u predgrađu Dobri, i od njih je naš pjesnik Luka Botić.

BRAJEVIĆ, ime Splitske građanske porodice. Vjerovatno su se zvali Brajovići, pa se u izgovoru oslabilo slabo naglašeno »o« te se sad čuje kao »e«, i tako se pišu. Ime dolazi od riječi »brajo«, što se kaže bratu, od dragosti.

BRAJINOVIĆ, prezime Splitske građanske porodice, od starinskog ličnog imena Brajin, koje je izvedeno od imena Bratoslav.

BRAJKOVIĆ, staro prezime, koje se još XIV-og vijeka spominje u Srbiji, a susreće se i u Hrvatskoj, Bosni, Hercegovini, Crnoj Gori i Dalmaciji. Ima više sela koja se zovu Brajkovići (istočno od Travnika u Bosni, u Hercegovini, u okružju Užičkom u Srbiji).

BROZ, lično ime koje je postalo od skraćenog oblika svetačkog imena Ambroz. Od njega je postalo prezime Brozović u Primorju, dočim je u sjevernoj Hrvatskoj Broz i prezime.

BUBALO, nadimak, pa prezime, od riječi »bubati« (znači onoga koji buba). Ima porodica ovog imena u Splitu, gdje su katolici, i u Dubrovniku, gdje su pravoslavni. Valja da su svi porijeklom iz Hercegovine.

BUĆIĆ, staro prezime, zabilježeno u Srbiji još u XIV-om vijeku. U naše doba porodično ime na Hvaru. Ima selo Bućići u Bijelom Polju, sjeverno od Mostara.

BUJ, prezime građanskog roda u Splitu, koji se nekad bavio brodogradnjom. Izgovara se uvijek s kratkim »u«, gdjekad i Bui, te se neki od njih tako i pišu. Ako nisu stranoga porijekla, ime bi im moglo biti stara riječ »buj«, kojoj je značenje bilo: »silno izrastao, silovit čovjek«.

BUIĆ, prvobitno Bujić, vjerovatno od ličnog imena »Bujo«. Ima više sela koja se zovu Bujići, u Srbiji (sad i u staro doba), i kod Dubrovnika. Bujići na otoku Hvaru vjerovatno su doseljenici sa istoka.

BULAT, prezime više porodica u raznim mjestima Dalmacije. Bulatovići se zovu razni rodovi vlaškog porijekla u južnim dinarskim krajevima. Bulatovci su dva sela kod Zvornika. Postanje imena je tamno. Moglo bi biti od romanskog bulla, bullat. Ima i Rumuna ovog imena u Sovjetskoj Moldavskoj republici.

BULIĆ, prezime više katoličkih rodova u srednjoj Dalmaciji. Po predaji sačuvanoj kod Bulića

u Imotskom, oni su potomci jedne bule koja je iz Bosne pobjegla u Dalmaciju te se ovdje i pokrstila. Nije vjerovatno da su svi Bulići potomci turskih bula. Bit će da je »bula« bio nadimak više žena, po kojima su njihovi potomci bili prozvani Bulićima.

BULIMBAŠIĆ, prezime u srednjoj Dalmaciji, od buljukbaša, što u turskom jeziku znači »vođa čete«. Riječ se u našem jeziku iskvarila u buljubaša, buljimbaša i bulimbaša. Od ovog posljednjeg oblika je ovo prezime.

BULJAN, lično ime, koje se govorilo u Srbiji XIV-og vijeka. U Dalmaciji je prezime (u Sinju). Ima i selo Buljani u Srbiji, kod Ćuprije. Nepoznato je postanje i značenje ovog imena.

BURE, v. Burić.

BURIĆ, prezime u Dalmaciji, Hrvatskoj i Bosni, Hercegovini i Crnoj Gori. Tako se zvala i jedna Splitska građanska porodica. Vjerovatno od ličnog imena Bure, odnosno Buro. U Splitu je Bure bilo i prezime jedne građanske porodice. Riječ »buro« ima u Vukovu riječniku dva značenja: čovjek koji se lako srdi, i čovjek nizak i trbušast. Ima i selo Burić u Kordunu. Sva je prilika da su dalmatinski Burići potomci doseljenika iz jugo-istočnih krajeva.

BURMAZ, porodično ime u Lećevici i u Splitu, i ime jednog roda i jednog sela, kod Stoca, u Hercegovini, iz kojega potiču dalmatinski Burmazi. Ime dolazi od albanskih riječi »burë madhi«, koje znače: »čovjek veliki«. Ovako se zvala stočarska općina koja je u XIII-om vijeku još govorila albanski.

BUZOLIĆ, imalo bi biti od ličnog imena Buzola, kojemu je nejasan smisao i postanak. Moglo bi prije biti da su se zvali Bucolić, što se pisalo italijanskom ortografijom Buzolich, pa kad se uveo novi pravopis, bit će »z« ostalo

u pismu i u izgovoru. Prema tome bi ime bilo od osnove »buc« (glagola bucati), od koji je i prezime »Buconjić«.

BUŽANČIĆ, prezime u Zagori dalmatinskoj, i u Splitu, od imena Bužanka, kako su se zvale žene u staroj hrvatskoj knežiji Bužana.

CAMBJ, pisano po italijansku, čita se Kambi. Pojedinca zovu obično Kambio, dok ih seljaci iz okolice zovu Kambelović. Plemićka obitelj splitska, koja vjeruje da je rod s čuvenom porodicom istog imena iz Firenze. Sigurno su došli iz Italije.

CAPARIN, na prvi pogled izgleda da je italijansko prezime ,ali je moguće da je romansko-balkanskog porijekla, jer ima selo Capari kod Bitolja u Makedoniji.

CARALIPEO, ovo neobično prezime dalmatinsko jeste potaljančeni oblik imena Karalipić. Prvi dio (»kara«) je turska riječ koja znači »crni«, drugi je nejasna porijekla, a treći (nastavak »eo«) jeste italijanski, odnosno grčki dočetak.

CERINIĆ, CERINEO, dva oblika istog starog prezimena na otoku Braču, a sad u Splitu. Ime je postalo od nadimka Cerina, a ovaj od riječi »cer« (vrst hrasta). Cerineo je potalijančeni oblik starog prezimena, kojemu je umjesto dočetka »ić« dodat dočetak »eo«. Ovako pišu svoje ime samo neke obitelji ovog roda, dok su ostale sačuvale stari narodni oblik »Cerinić«. Ime je prvi obrnuo na italijansku pred koju stotinu godina jamačno neki Cerinić koji je prošao kroz škole pa se poveo za ondašnjom modom dotjerivanja naših imena na tuđinsku, kojoj su podlijegali i drugi školovani ljudi onog doba. Ali oni su taj novi oblik svog imena upotrebljavali samo kad su pisali italijanski, dočim su pišući u našem jeziku sebe uvijek nazivali svojim starim narodnim imenom. Pošto ime na »eo« nose porodice

građanskog staleža, ovo se u toku vremena stalo smatrati kao otmenije od starog imena koje se sačuvalo u seljačkim porodicama. U doba narodnog preporoda u Dalmaciji očekivalo se da će se odbaciti tuđinski nastavak ovih naših prezimena, ali do toga nije došlo. Svi koji su imali prezimena na »eo«, pišu se i dalje tako. Jedini je poznati izuzetak u tome jedan član roda Zavoreo, koji je prigrlio svoje staro prezime Zavorović.

CETINEO, potalijančeni oblik prezimena Cetinić, kod jedne grane ovog roda, dočim se ostale zovu i pravilno pišu Cetinić (vidi Cerineo).

CHIABOV, iz Šibenika. Ovo je po italijansku pisano naše prezime Ćabov, od nadimka Ćabo, koji je turskog ili arapskog postanja. Ima srpskih porodica sličnog prezimena, koje se pišu Ćabović. Kad je u Dalmaciji uveden Gajev pravopis, stala su se njime pisati i prezimena građanskih porodica, ali u Šibeniku neka su se (između ostalih i ovo) i dalje pisala starom ortografijom sličnom italijanskoj.

CINDRO, prezime stare Splitske plemićke kuće domaćeg porijekla, koje dolazi i u oblicima Cindre i Cindrić. Kod Marka Marula ima riječ »cindra«, koja znači što i citara. Ima i glagol »cindrati«, od kojeg je moglo postati ime Cindre.

CIPCI, ime jedne građanske porodice Splitske, očevidno potalijančeni oblik prezimena Čipčić. Možda je od istog ovog prezimena, obrnutog na drugi način na italijansku, postalo i prezime poznate trogirske porodice Cippico (Čipiko).

ČELIGOJ, prvobitno Pčeligoj, lijepo starinsko prezime sačuvano u Hrvatskom Primorju i u Dalmaciji. Složeno je od osnova »pčel« (od pčela) i »goj« (od gojiti), te znači gojitelja pčela. Šteta što se pišu po italijansku »Celligoi«. U Slovenskom Primorju i u Trstu ima slično ime Sviligoj, koje italijanski pišu Sfilligoi.

ČIFČIĆ, prezime koje je nastalo pod Turcima, dolazi od turske riječi »čiftči«, koja znači kmeta. Ima porodica ovog imena u svim našim krajevima gdje su gospodarili Turci, pa i u srednjoj Dalmaciji.

ČUKA, porodično ime u Dalmaciji, i ime jednog naselja u Crnoj Gori, sjeverno od Nikšića, odakle su se vjerovatno doselili i Dalmatinci ovog imena. Riječ »čuka« znači što i »brdo, vis«, a najviše se govori u Srbiji. Prije nego je postalo prezime, bilo je izvjesno lični nadimak.

ČULIĆ, najbrojniji Splitski rod. Ovo staro prezime, koje je vrlo rašireno i izvan Splita, postalo je od nadimka »Čula«, koji znači nekoga u koga su malene uši. U Split su se Čulići doselili vjerovatno iz sjevero-zapadne Bosne, najprije iz okolice Glamoča ili Mrkonjić-grada, gdje u znatnom broju ima Čulića pravoslavnog vjerozakona.

DADIĆ, porodično ime u Splitu, Klisu, Sinju i dalje, koje je postalo od albanske riječi »dada«, séka. Doselili su se u Dalmaciju s rijeke Tare, preko Popova polja. Ima ih u svim jugoslovenskim pokrajinama, od sva tri glavna vjerozakona: pravoslavnih u Vojvodini i Srbiji, katolika u južnoj Hercegovini i Dalmaciji, muslimana u Mostaru. Ima i jedan potalijančeni ogranak u Italiji, koji se pišu Dadich, a kojima su preči bili viši oficiri u mletačkoj vojsci.

DEŠKOVIĆ, od imena Deško, a ovo od Deš, Deša, koja se imena susreću u sredovječnoj Srbiji, a bit će ih bilo i drugdje. Prezime je nekad bogate građanske porodice dalmatinske (u Omišu, Braču i Splitu), čiji su se preči istakli u borbama protiv Turaka.

DEŠPALATOVIĆ, neobično porodično ime dalmatinsko, koje se nalazi i u Splitu. Postalo je od roman-

skih ili italijanskih riječi »de Spalato« (koje znače »iz Splita«) i našeg nastavka »ović«. Valja da je isprva ime »De Spalato« nosio jedan Splićanin koji se naselio u jednom drugom mjestu, gdje je zatim to ime dobilo hrvatski oblik (na »ović«). Kad se docnije neko od te porodice vratio u Split, zadržao je i u Splitu prezime, koje znači »Splićanin«.

DIFNICO, italianizovani oblik našeg lijepog starinskog prezimena Divnić (od imena »Divna«) jedne potalijančene šibenske porodice.

DIDIĆ, prezime u Zagori dalmatinskoj, a ima ga i u Srbiji, gdje se ispod Javora planine nalazi selo Didići. Ime je nepoznata porijekla, teško da je od ikavske riječi »did«.

DOBRONIĆ, prezime u Dalmaciji, valja da je prvobitno bilo Dobronjić, te da je postalo od ličnog imena Dobronja. U srpskim listinama spominje se još godine 1322-ge jedan Dobronja, koji je bio »Vlah« kralja Milutina.

DORIĆ, staro hrvatsko prezime, od ličnog imena Dora, sačuvano u mnogim prezimenima u Bosni, Hrvatskoj, i u Splitu. U okružju Sarajevskom, u Bosni ,ima selo Dorići ,koji su vjerovatno nekad bili rod sa splitskim Dorićima.

DRAGANIĆ, ime starog plemićkog roda hrvatskog, koje se sačuvalo i u Dalmaciji. Ima mnogo mjesta u Hrvatskoj, Bosni i Srbiji, koja se zovu Draganić i Draganići.

DRAGANJA, ime od slovenske osnove »drag« i romanskog (vlaškog) nastavka »anja«; danas prezime u Splitu i u južnoj Dalmaciji. Po obliku moglo bi biti i starinski pridev ženskoga roda napravljen od imena Dragan (što bi se danas reklo Draganova). Tako ima mjesto zvano Draganje selo nedaleko od Zagreba.

DRUŽEIĆ, prezime jednog Splitskog roda. Pravilno bi bilo Druželjić, jer je postalo od ličnog imena Druželj, koje se govorilo u XVIII-om vijeku u srednjoj Dalmaciji.

DUBOKOVIĆ, ime porodice na otoku Hvaru, možda je u vezi s mjestom zvanim Dubokovac, koje leži 5 km. sjevero-istočno od Ržanova kod dalmatinsko-bosanske granice.

DUBRAVČIĆ, prezime zastupljeno u svim našim zapadnim krajevima. U Primorju ih ima u Dubrovniku, na Braču i u Splitu. Bili su nekad vlastela bosanska. Ima i Dubravčić — selo u južnoj Hrvatskoj. Ime bi moglo biti izvedeno iz ličnog imena Dubravka, ali tome nema potvrda. Bit će prije da je deminutiv ličnog imena Dubravac.

DUJMOVIĆ, staro prezime, koje se u pismu spominje još u XV-om vijeku. Porodice ovog imena živjele su u Bosni, Hrvatskoj i Dalmaciji. Jedan njihov ogranak, koji se vjerovatno doselio iz Bosne, živi na otoku Braču, odakle su se preselili u Split.

DUKA, riječ tuđeg porijekla (latinskog, preko Grka), dolazi kao lično ime, i kao prezime u Dalmaciji i u Bosni. U Dalmaciji su se vjerovatno doselili iz nekad vlaškog sela zvanog Duke, kod Fojnice.

DUMANIĆ, prezime jednog splitskog roda koji se doselio iz Bosne, gdje i danas ima selo Dumanići, zapadno od Višegrada. I od ove porodice jedan, danas izumrli ogranak, bio je potalijančio prezime davši mu oblik Dumaneo. Ime dolazi od ličnog naziva Duman, koji se susreće kod Muslimana, ali može biti i od romanskog korena (sr. domnus, Dominik).

DUPLANČIĆ, ime splitskog roda u predgrađu Lučcu, piše se ovako prema staroj ortografiji Duplancich, a imalo bi se pisati Dupljančić, jer se tako izgovara (po čakavsku Dupjančić). Postalo je od ličnog imena Dupljanac, a ovo od riječi »dupljan«, kojom se kaže u šali nekome kao da je sulud.

DVORNIK, ime više splitskih porodica u predgrađu Lučcu, od praslavenske riječi »dvornik«, koja znači »upravnik imanja« (a ima i drugih značenja). Valja da su nekad stranci ovu za njih tvrdu riječ izgovarali i Vornik, jer takvo prezime (pisano Vornich) nalazi se zabilježeno u starim ispravama splitskim. (Vidi Vornich).

FERIĆ, prezime mnogih porodica, u Vojvodini, Hrvatskoj, Slavoniji, Bosni i Dalmaciji. Ima ih i u Splitu. Možda su se u Dalmaciju doselili iz Bosanske Krajine, gdje ima selo Ferići. Vlaškog su porijekla. U Banatu ima Ferića koji još govore rumunski.

FERRI, iz Trpnja, vrlo vjerovatno prevod našeg prezimena Gvozden, koje se sačuvalo kod nekih porodica na poluotoku Rátu, nedaleko od Trpnja. Školovani Rćani su nekad rado prevodili na italijanski svoja obiteljska imena (na pr. Vukić u Lupis).

FORETIĆ, prezime u gradu Korčuli i u Splitu, nepoznata postanja. Izgleda da je napravljeno od nekog imena Fore, Foreta, koje se inače nigdje ne nalazi, niti se može dokučiti odakle potiče. Neki Foretići, koji se smatraju Italijanima, vjeruju da je njihovo prezime pohrvaćeni oblik italijanskog imena Ferretti, samo ne znaju da objasne kako se »e« u prvom slogu kod nas pretvorilo u »o«.

FRADELIĆ, ime porodice u Varošu Splitskom, dolazi od italijansko-mletačke riječi »fradelo« (brat). Imaju i drugo prezime »Gale«, koje je prvobitno bilo prizivak nadjeven crnomanjastom čovjeku.

GANZA, od arapske riječi »hamza«. Tako se zove jedan muslimanski rod u zapadnoj Bosni, odakle se po predaji doselio pred ove Splitske porodice. U Splitu je od »Hamza« postalo »Gamza«, pa »Ganza«.

GELINEO, prezime na otoku Hvaru, dvostruko iskvareni oblik našeg porodičnog imena Jelinić, da bi mu se dalo italijanski izgled.

GIADROV, GJADROV, oblik je starinskog prezimena Jadrov, koji je nastao od pisanja u Šibeniku starim pravopisom pod italijanskim uticajem. Giadrò je još jače potalijančeni oblik istog imena.

GIOVANNIZIO, prezime izumrle građanske familije Splitske, koje je po svoj prilici potalijančeni oblik hrvatskog prezimena Ivanišević.

GIZDIĆ, prezime u Klisu. Postalo je od ličnog nadimka Gizda, kojemu je značenje: lijepo žensko čeljade, a dolazi i kao osobno ime, u ovom obliku i u obliku Gizdava.

GLAVINA, lično ime koje se spominje u Srbiji godine 1348. Od njega je postalo prezime Glavinić kojega ima u Srbiji i u drugim pokrajinama, pa i u Dalmaciji. U Dalmaciji i u Hrvatskoj Glavina je danas i porodično ime.

GOSPODNETIĆ, s Brača, potomci doseljenika s kopna, iz štokavskih krajeva. Po mišljenju pisca ime je postalo od štokavskog vokativa Gospòdine. Bit će da je doseljenik štokavac često upotrebljavao u svome govoru ovu riječ, koju su Čakavci (koji kažu Gospodine) čuli kao »Gospod'ne«. Tako će biti postao pridjevak Gospódne, od kojega je pravilno napravljen genitiv »Gospodneta«, i prezime Gospodnetić.

GOTOVAC, prezime u Zagori Dalmatinskoj, s jednim ogrankom u Splitu. Isprva je bilo nadimak, pa lično ime. Znači »gotovo jelo«, ali i svaku stvar ili čovjeka koji je gotov. Ime se susreće i u drugim našim krajevima. U Srbiji, u okrugu Čačanskom, ima i selo Gotovac.

GRABOVAC, ime stare porodice, koja se iz Bosne doselila u gornju Cetinu (Vrliku), odatle u Sinj i u Split. Ima vrlo mnogo sela ovog imena u svim našim pokrajinama, a najviše u Srbiji.

GRGIĆ, od predja Grge. Ima više rodova ovog imena u Bosni, Hrvatskoj i Dalmaciji (u Splitu i okolici). U Travničkom okrugu, blizu sela Pećine, ima zaselak Grgići, iz kojega vjerovatno potiču naši Grgići.

GRIGILLO, prezime u Splitu, potalijančeni oblik nadimka koji valja da je prvotno glasio »Grizilo«. Ovo ime nalazimo već kod Marka Marula u XV-om vijeku.

GRISOGONO, italijanski oblik grčkog ličnog imena Hrisogonos. Ovako se zove, vjerovatno po jednom pretku tog imena, jedna stara plemićka porodica romanskog porijekla u Splitu.

HARAMBAŠIĆ, prezime postalo u tursko doba, od riječi harambaša (arapski »harami«, hajduk i turski »baši«, poglavica), susreće se u svim krajevima gdje su Turci bili gospodari. Ima i selo Harambašići u Bosni, u brdu više Donjeg Vakufa, odakle su se vjerovatno doselili u Dalmaciju. U Kaštelima se zovu i pišu »Arambašin«.

HRANČIĆ, sredovječna porodica Splitska, od koje je bio javni bilježnik u Hvaru Hranko Hrančić, koji se latinski pisao »Crancus de Crancis de Spalato, notarius imperialis Farae« (v. Rančić).

HRANUELLI, porodično ime na Braču, potalijančeni oblik jednog našeg prezimena od osnove »hran«, koje valja da je glasilo Hranulović ili Hranulić (od vlaškog imena Hranul, koji se spominje u jednoj ispravi XV-og vijeka). Uprkos italijanskoj preobuci ovog imena, s dodatkom »-elli«, Italijan ne može da ga izgovori, jer u italijanskom jeziku nema glasa »h«.

HRGA, HRŽIĆ, (vidi Aržić).

IVANIŠEVIĆ, prezime rašireno po svim našim krajevima, pa i u Splitu. Postalo je od ličnog muškog imena Ivaniš (od »Ivan«), kojemu se nalazi potvrda u najstarijim spisima hrvatskim i srpskim. Bilo je Ivaniša knezova i kmetova. U Dalmaciji, gdje su svi oni vjerovatno doseljenici iz Bosne ili iz Hercegovine, ima ih u Poljicima, na Braču, na Hvaru, u Splitu, i u Primorju Makarskom. Ovi posljednji, kad im je Venecija priznala plemstvo, pisali su se pola italijanski a pola hrvatski »degli Ivanissevich« (budući da plemićki predikat »de« postaje u italijanskom »degli« ispred imena koja počinju samoglasnikom).

IVIĆ, od pređa Ive, prezime u raznim našim pokrajinama, a i u Splitskoj okolici. U Slavoniji, u županiji Požeškoj, ima zaselak Ivići.

JAKASOVIĆ, porodično ime u Splitu, od imena Jakas, koje je postalo od Jako (Jakov), kao što je od Luke postalo Lukas, od Mate Matas, od Ive Ivas itd.

JAKAŠA, italijanski pisano Giacasa, vjerovatno od Jakas (v. Jakasović). Kad se jedan Jakas stao italijanski pisati, bit će dao imenu oblik Giacasa, pošto Italijani mjesto našeg početnog »J« pišu »Gi«, a našim imenima s konsonantom na kraju često dodaju »a«. Kad se pak stalo pisati Giacasa našim novim pravopisom, postao je oblik Jakaša.

JELAČIĆ, prezime roda u Varošu Splitskom, koji se doselio iz Bosne, gdje ima selo Jelačići, uz rijeku Drinu, kod Višegrada. Od ovog je roda plemićka porodica Jelačića u Hrvatskoj i mnoge druge porodice u Srbiji, Bosni i Hrvatskoj.

JELAŠKA. Ima selo Jelaške u srezu Kladanjskom, na rijeci Krivaji, u Bosni. Tako se zovu i oni seljani koji su danas svi listom muslimani. Odavde je bio rodom najstariji bosanski književnik, Matija Ivković (1563—1631). U ono doba njegovi su mještani vjerovatno bili katolici. Valja da su odatle došli u Splitski Varoš i naši Jelaške, koji se danas pišu Jelaska jer se italijanski tako pisalo (sa »s« umjesto »š«).

JELČIĆ, vrlo staro hrvatsko prezime, koje se u Dalmaciji pisalo i po italijansku »Gelcich«.

JELIČIĆ, ima više rodova u Dalmaciji, kojih su pređi po svoj prilici došli iz Hercegovine, gdje je ovo ime rašireno, te ima i jedno selo Jeličići.

JURAS, lično ime od krštenog imena Juraj, skraćeno Jure, s nastavkom »as«, koji imaju i drugi starovjeki oblici ličnih imena (kao Matas, Lukas, Vukas). Danas je prezime u Srednjoj Dalmaciji.

KALINIĆ, od praslavenske riječi »kalina«, koja znači biljku »ligustrum«. Kao prezime dolazi u Srbiji, u Bosni i u Dalmaciji, a kao mjesno ime u Srbiji i u Slavoniji. U Dalmaciji ima ovo prezime i skraćen oblik »Kalina«.

KALITERNA, pridjevak nepoznata porijekla i značenja, kojega prva polovica izgleda grčka riječ »kali« (dobra). Danas je ovo prezime više Splitskih porodica, ali je kod nekih od njih sačuvano i hrvatsko prezime Mihaljević.

KAMBER, lično ime i prezime, u raznim našim krajevima, između ostalih u Srbiji, pa u Zagori dalmatinskoj, i u Splitu. Riječ nepoznata postanja, neki misle da je turskog, ali možda je prije rumunskog porijekla. U Dalmaciji su došli iz Bosne. Kod Tuzle su dva sela »Kamberi donji i gornji«, a kod Zenice ima selo zvano Kamberovići.

KAPIĆ, prezime u Poljicima, neizvjesna postanja, vjerovatno romanskog. U Toplici u Srbiji ima selo Kapić, a u Hercegovini selo Kapići, iz kojega su se mjesta možda iselili u Dalmaciju.

KAPOR, porodično ime u Dalmaciji, porijeklom iz Hercegovine, gdje ima selo Kapori, istočno od Bileće. U staroj jednoj srpskoj ispravi spominje se i lično ime Kapor. Riječ može biti romanskog, ali i slavenskog porijekla (ruski »kapor«, ženska kapa).

KARAMAN, ime jednog Poljičkog roda. Riječ je turska i znači čovjeka iz turske pokrajine Karamanije (na jugu Male Azije). Moglo bi biti da im je odatle bio pređ, ali je vjerovatnije da je ovo bio nadimak, pošto ima i drugih turskih pridjevaka u krajevima oko Splita.

KARGOTIĆ, prezime u Dalmaciji, naročito na otoku Visu. Po štokavskom je izgovoru Krgotić, i u takvom se obliku nalazi zapisano u starijim ispravama. Postalo je od ličnog imena Krgota, a ovo vjerovatno od riječi »krga«, koja znači neku vrst tikve ili suda.

KARLOVAC, prezime na Braču i u Splitu. Kako je poznato, ovako se po jednom ili drugom Karlu zovu razna mjesta kod nas. Nije prilično da je naziv jednog grada postao porodično ime. Prije može značiti Karlova čovjeka. Više se iz imena ne da izvesti.

KATALINIĆ, prezime u Srednjoj Dalmaciji, od starog oblika »Katalina« za ime »Katarina«.

KATUNARIĆ, prezime u Splitu i u okolici. Značenje mu je mali katunar, a »katunar« je poglavica »katuna«, to jest sela u kome su živili Vlasi.

KESIĆ, od ličnog pridjevka i imena Keso, a od glagola kesiti se. Porijeklom su iz Bosne, gdje u okružju Travničkom ima selo Kesići. Odatle vjerovatno potiču i Splitski Kesići.

KEŽIĆ, od nadimka »Kèža«, što se kaže ženi koja smiješeći se pokazuje zube. Od toga je postalo prezime koje se sačuvalo u Splitu, a ima ga i u Srbiji i drugim istočnim krajevima.

KIRIGIN, iz Sutivana, na Braču. Ime i građanskih porodica u Splitu, koje se pišu, po starinsku, italijanskim pravopisom, »Chirighin«. Drugi se pišu Kirgin. Ime je vjerovatno pridjevak italijanskog porijekla, od riječi »chierighin«, koja znači »mali klerik«.

KOCEIĆ, porodično ime u Splitu, od starog ličnog imena Kocelj, izgovaramo po splitsku Koceić (umjesto Koceljić), pa tako i pisano.

KOKIĆ, prezime više rodova u Dalmaciji i u Bosni. Svi su vjerovatno porijeklom iz sela Kokića, koje leži blizu Jajca.

KOLOMBATOVIĆ, porijeklom iz Poljica. Prvobitni je oblik Kulimbatović (od riječi »Kulin« i »bat«). U Poljicima se danas pišu Kolimbatović. U gradskoj sredini u Splitu ovo se neobično prezime naslonilo u izgovoru, pa i u pismu, na italijansku riječ »colombo« (golub), s kojom inače ne stoji ni u kakvoj vezi.

KOPČIĆ, noviji je oblik Kovčić, a neki se pišu i Kopšić. Ime je od turske riječi »kopča«, koja je ušla i u naš jezik. Ovako se zove više rodova u Bosni i u Hrvatskoj, a ima ih i u Dalmaciji, koji valja da su došli iz Rame, gdje ima selo Kopčići. U narodnim pjesmama spominju se begovi Kopčići.

KOSOR, prezime u unutrašnjoj Dalmaciji, od istoimene riječi koja znači što i kosijer, a govori se u zapadnim krajevima. U Dalmaciji, Hercegovini i Crnoj Gori ima i sela s ovim imenom.

KOVAČEVIĆ, vrlo staro prezime, od oca »kovača«, veoma rašireno, osobito u istočnim krajevima. Dalmatinski Kovačevići možda su došli iz Gornje Neretve, gdje ispod brda Šiljevca ima selo Kovačevići.

KOZULIĆ, »vlaško« prezime (od »cosul«), koje se piše i Kožulić. Ima i kraći oblik Kozul, Kožul, koji neki pogrešno pišu Kožulj. Porodica ovih prezimena ima u sjevernoj Dalmaciji, Hrvatskom Primorju i Istri.

KRAGIĆ, u Varošu Splitskom, a ima isto prezime i u Srbiji. Imalo bi biti od imena Krago, od iste osnove od koje je i ime Kraguj. Ali može biti i da je zažeto od Kragujić.

KRALJEVIĆ, prezime bračke porodice, koje se susreće i u Bosni. Tu ima i selo Kraljevići, u kotaru Srebreničkom.

KRSTULOVIĆ, ime mnogih porodica u Splitu i ostaloj Dalmaciji, od riječi Krstul, koja se sastoji od osnove ličnog imena Krsto i od rumunskog dočetka »-ul«, koji imaju i mnoga druga imena vlaškog porijekla (kao Matul, Ivul i sl.).

KRUŠEVIĆ, veoma staro ime građanske porodice Splitske, koja je izumrla krajem XIX-og vijeka. Kod Šavnika, ispod Durmitora, ima selo Kruševići. Inače se ime ne susreće.

KUKOČ, rijetko prezime jednog splitskog roda. Porijeklo imena i roda nepoznato je. Ima slično ime »Kukač« u Bosni (Kukačev Šamac, mjesto kod utoka rijeke Bosne u Savu).

KULIĆ, prezime u srednjoj Dalmaciji, Crnoj Gori i u Srbiji. U Pivskoj planini ima i selo Kulići, odakle su se vjerovatno doselili u Dalmaciju.

KUZMANIĆ, od ličnog imena Kuzman, koje je u istočnim krajevima običnije nego Kuzma (a ima jednako značenje), ili od ženskog imena Kuzmana. Porodično ime u Splitu (na Lučcu). Više je raširen oblik Kuzmanović (u Crnoj Gori i Srbiji).

KUZMIĆ, od ličnog imena Kuzma, vrlo staro prezime rašireno u našim zapadnim zemljama, a i u Srbiji. Ima više porodica ovog imena u Splitskom predgrađu Lučcu.

LEONTIĆ, prezime u Dalmaciji, sažeto od Leontijić, po pređu koji se zvao Leontija, a to je što i Leontije (od grčkog imena Leontios). Ovo je po Budmanu najčešće kaluđersko ime, a bilo je i episkopa koji su se tako zvali.

LIGUTIĆ, porodično ime u Splitu i u Imotskom, stranog porijekla i nepoznatog postanja. Možda je ovo ponešto iskvareno prezime stare hercegovačke porodice zvane Ligatić, koje se

jedan član po imenu Živko Ligatić spominje u Dubrovniku godine 1415-e. Ime izgleda romanskog porijekla (od legat, ligat).

LINARDOVIĆ, prezime u srednjoj Dalmaciji, od ličnog imena Linardo, koje je prečinjeni oblik italijanskog imena Leonardo. Možda su prema dočetku ovog imena napravljeni razni nadimci sa nastavkom »ardo« (v. Tijardović).

LISIČIĆ, prezime građanske porodice u Splitu, od nadimka »Lisica«, koje je davno zabilježeno kao prezime u starim listinama. Lisičića ima u Bosni, Hercegovini i Dalmaciji, i to od sva tri vjerozakona. U pjesmi se spominju begovi Lisičići u južnoj Hercegovini. Postoje takođ iva sela koja se zovu Lisičići (jedno u Hercegovini, a drugo u kotaru Benkovačkom u Dalmaciji). Jedan ogranak ovog roda u Splitu bio je potalijančen te se pisao Lisissich.

LUPIS, prezime u Primorju, latinski prevod prvobitnog imena Vukić. Publicista Ivo Lupis dodao je staro prezime novijemu te se piše Lupis Vukić.

MACANOVIĆ, prezime seljačkog roda u Dugopolju, kod Klisa, i građanskih obitelji u Splitu i Zagrebu. Postalo je od ličnog imena, odnosno nadimka. »Macan« (mačak), koje je zabilježeno već u XIV-om vijeku, u jednoj staroj srpskoj povelji.

MAGAŠ, porodično ime u sjevernoj Dalmaciji, od riječi koja znači patuljak. Doselili su se iz Bosne gdje ima selo tako zvano u Tuzlanskom okružju, a ima selo istog imena i u okrugu Beogradskom u Srbiji.

MAJSTROVIĆ, MASTROVIĆ, prezime u srednjoj Dalmaciji, sažeti oblici od imena Majstorović, a ovi od riječi majstor, pod kojom se najčešće podrazumijeva kovač, kao gotovo jedini majstor u našim dinarskim selima. U Srbiji, zapadno od Kraljeva, ima i selo Majstorovići.

MAKALE, iz Zlarina. Ime je očevidno u vezi s nazivom zaseoka Makalići, koje leži kod gornje Spreče, zapadno od Zvornika u Bosni.

MAKIEDO, piše se i po italijansku Machiedo, prezime u Hvaru i u Splitu, dolazi od grčke riječi Makedon (Makedonac), u kojoj se »k« izgorava »kj«. Ovo prezime vjerovatno nose potomci jednog čovjeka grčkog porijekla (iz Makedonije), koji valja da je došao u Dalmaciju za vrijeme Mletačke vladavine.

MALIĆ, starinsko prezime. Ima rodova ovako zvanih u svim našim krajevima, i od sva tri vjerozakona, a ima i sela i brda ovoga imena u Hrvatskoj, Bosni, Hercegovini i Srbiji.

MANOLA, prezime u Primorju, zabilježeno od XVIII-og vijeka. Postalo je, kao i lična imena Manolo i Manojlo, od grčkog Emanuil. Ima i u Španiji ime i prezime Manolo. Ovo naše prezime svakako je stranog porijekla, vjerovatno iz istočnih strana, možda iz grčke ili iz rumunske sredine.

MANGJER, građanska porodica Splitska. Po Jirečeku ime je »vlaškog« (romanskog) porijekla od osnove »mandj«. Još u XIII vijeku živjela je u Dubrovniku porodica zvana »Manđerović«, koju su pisali i »Mangjerović«.

MARANGUNIĆ, diminutiv od riječi »marangun«, a ova od italijanske riječi »marangone«, koja znači drvodjelac. Ovu su riječ ranije upotrebljavali i u svojim spisima neki naši književnici u Dalmaciji. Marangunići su iz Milne na Braču.

MARASOVIĆ, od ličnog imena Maras (a ovo možda od Maro, kao što je od Mate Matas), prezime od XVII-og vijeka, u srednjoj i sjevernoj Dalmaciji.

MARDEŠIĆ, čakavski oblik imena Mrdešić, kojim se naziva više porodica na otoku Visu. Postalo je od ličnog imena Mardeša, koje se spominje u Dubrovniku još XIV-og vijeka. Ovo

je pak od imena Mrda, odnosno od osnove »mrd« koja je u glagolu mrdati (micati), i od nastavka »eša«, poput imena Uglješa, Kutleša i sl.

MARENDIĆ, prezime u Zagorskoj Dalmaciji, nije u vezi s italijanskom riječju »marenda« (doručak, užina), kako na prvi pogled izgleda, već valja da je postalo od ženskog imena Marenda, u kojemu je krsnom imenu Mara dodat nastavak starog augmentativa »enda« (kao u riječima Srbenda, ženurenda).

MARGETIĆ, staro prezime od ženskog ličnog imena Margeta, koje je isto što i Margarita. U Bosni ima selo Margetići, nedaleko od Han-Pijeska.

MARINKOVIĆ, prezime koje se često susreće u Srbiji, u Bosni i u Dalmaciji. Južno od Foče, kod rijeke Drine ima i selo Marinkovići. Žive u srednjoj Dalmaciji i na otoku Hvaru.

MARKI, ime građanske obitelji i izumrle plemićke porodice u Splitu. Može biti italijanskog porijekla (Marchi), ali je moglo postati i od našeg prezimena Markić (kojega i danas ima u srednjoj Dalmaciji), s time što je od njega odbačeno krajno slovo »ć«, da bi se dobio italijanski oblik.

MARKOTA, od ličnog imena Marko. U srednjoj Dalmaciji je prezime. Običniji je oblik MARKOTIĆ, koji se susreće u Srbiji i u Slavoniji. U Srbiji ima i Markotića potok.

MARKOVINA, ime koje znači: veliki, ogromni Marko. Dolazi kao lično ime (u Lici), kao prezime (u srednjoj Dalmaciji), i kao mjesno ime (u Crnoj Gori i u Srbiji). Ima i prezime Markovinović (u Dalmaciji i u Lici). U Dalmaciju su došli vjerovatno iz Crne Gore.

MAROLI, stara splitska porodica, prvobitno zvana Marul, kojoj se praotac doselio iz istočnih strana. Nastavak »ul« odaje »vlaško«, rumunsko porijeklo. Našeg najstarijeg pjesnika Marka Marula, koji je od ovog roda, pišu danas Marulić, ali on je sebe hrvatski nazivao samo »Marul«. »Maroli« je potalijančeni oblik ovog prezimena iz kasnijih vremena.

MARTIĆ, porodično ime u Bosni i u Poljicima, koje je postalo od ličnog ženskog imena Marta, a pominje se u pismima od XVIII-og vijeka. U Split su se doselili iz Poljica.

MARUŠIĆ, staro prezime od ličnog imena Maruša, koje je što i Mara, a pominje se od XVI-og stoljeća. Porodica ovog imena ima skoro u svim našim pokrajinama (u Srbiji, Bosni, Dalmaciji, Hrvatskoj i Sloveniji). U Dalmaciju su došli iz Bosne. U zapadnoj Hrvatskoj nalazi se selo Marušići, a u Toplici, u Srbiji, ima zaselak zvan Marušić.

MASOVČIĆ, prvobitno Maslovčić, iz kojega je, da bude lakši izgovor, ispalo »l«. Porodično ime u Cetini i u Splitu.

MATEVIĆ, prezime u Varošu splitskom. Po mišljenju Tome Maretića postalo je od starinskog ličnog imena Matev, ali izgleda vjerovatnije da je sažeto od Matejević (što se po splitsku izgovara Mateević). U Splitu ih neki zovu i Matijević.

MATOŠIĆ, prezime u Varošu splitskom, od starog ličnog imena Matoš. Nastavak »oš«, koji veoma često dolazi u rumunskim prezimenima, upućuje na vlaško porijeklo. Ima ih s istim imenom i u Hrvatskoj.

MATULIĆ i MATULOVIĆ, oba prezimena izvedena su od imena preda »Matul«. Rumunski nastavak »ul« pokazuje da su ova imena »vlaškoga« porijekla, isto kao i Ivulić, Franulić, Bodulić, Krstulović, Radulović itd.

MAZZURA, ime porodice u sjevernoj Dalmaciji i u Zagrebu. To je italijanski pisano naše prezime Macura, koja je augmentativ od »Maca« (Marija), te znači »velika Marija«. Osim

jednog ogranka koji je došao k moru, i odatle se preselio u Zagreb, svi ostali pišu se pravilno Macura.

MEŠTROVIĆ, od riječi »meštar«, koja znači što i majstor. Meštrovića ima u svim zapadnim dinarskim krajevima gdje se govori riječ »meštar«. Valja da su porijeklom iz Bosne, gdje ima selo Meštrovići, kod Visokog. Odatle bit će zajedno s ostalim Bunjevcima došli u Dalmaciju, a odavde u Liku i dalje u zapadnu Hrvatsku, gdje ima selo njihova imena u oblasti Korduna.

MIHALJEVIĆ, vrlo staro prezime, još i danas rašireno u Dalmaciji i u ostalim našim pokrajinama od Srbije do Primorja. Ima i više sela i zaselaka ovog imena, u Bosni, Hercegovini i Hrvatskoj.

MIDOLEO, ime građanskog roda u srednjoj Dalmaciji. Kao sva dalmatinska potalijančena prezimena na »eo«, i ovo je jamačno svršavalo na »ić«, te je vjerovatno glasilo Medulić (kako mi zovemo velikog šibenskog slikara poznatog u svijetu pod imenom Andrea Schiavone). Prezime Medulić možda je postalo od ličnog imena Medul, koje bi se, kao mnogi sredovječni »vlaški« nazivi, moglo sastojati od jedne slovenske osnove (ovdje »med«, od imena Medo) i rumunskog nastavka »ul«.

MIKAČIĆ, starohrvatsko prezime građanskog roda u Splitu i više seljačkih porodica u Zagori dalmatinskoj. Od starog je ličnog imena Mikač, koje dolazi i u nekim imenima mjesta u Hrvatskom Primorju i u nekadašnjoj Turskoj Hrvatskoj (oko Bišća).

MILATOVIĆ, od starog ličnog imena »MILAT«. Ovo dolazi i kao prezime u Dalmaciji, jamačno od imena jednog doseljenika iz istočnih krajeva. Sela zvanih Milotovići ima u Bosni i u Srbiji, i jedan zaselak u Boki.

MIOGOSTIĆ i MIOGOSTOVIĆ, stara prezimena danas izumrlih porodica dalmatinskih, od drevnog imena Milgost, Miogost (u Crnoj Gori ima i selo koje se tako zove). U Šibeniku je jedna potalijančena obitelj ovog roda pisala Miagostovich, pa su neki pogrešno dovodili ovo ime u vezu s italijanskom riječju »agosto«.

MITROVIĆ, od ličnog imena Mitar, prezime u Splitu i u južnoj Dalmaciji, kao i po svim ostalim našim krajevima. U Splitu i u Dubrovniku su katolici ,inače su u velikoj većini pravoslavni. U Bosni ima više sela zvanih Mitrovići. Odatle vjerovatno potiču i dalmatinski Mitrovići.

MLADINEO, prezime Splitske građanske familije, koja se prvobitno zvala Mladinić. Danas, u neposrednoj njihovoj blizini, u Splitskom predgrađu Dobri, živu zemljoradničke obitelji istog porijekla, koje se zovu i pravilno pišu Mladinić. (v. Cerineo).

MONTILJA, ime židovske »španjolske« obitelji, koje je nedavno izumro Splitski ogranak. Nose ime španskog grada Montilla (između Kordove i Granade), nekadanje postojbine svojega roda.

MORPURGO, ime židovskih porodica italijanskog jezika, s jednim ogrankom u Splitu. Ime im je po mišljenju pisca potalijančeni oblik naziva Marburger (izgovorenog po austrijansku Morpurga), jer valja da su iz Marburga (njemačkog grada tog imena, ili iz današnjeg Maribora) došli u italijansku sredinu.

MRDULJAŠ, porodično prezime u Splitu i u Bosni, odakle su se vjerovatno doselili Mrduljaši u Varoš Splitski. Od iste osnove od koje je »Mrdulja«, ime malog otočića u Vratima Splitskim, između Brača i Šolte. Ime je možda izvedeno od korena koje je u glagolu »mrdati« (micati), ako nije rumunskog (vlaškog) porijekla.

MRKONJIĆ, od ličnog imena Mrkonja, koje znači crnomanjasta čovjeka. Ima više sela i zaseoka ovog imena u Bosni i Hercegovini. Iz tih krajeva doselili su se u Dalmaciju.

MULJAČIĆ, ime roda u Varošu Splitskom, od pridjevka »Muljača«, što znači sud u kojemu se drži soljena riba.

MUSANIĆ, izgovara se Mušanić (od ličnog imena Mušan), i tako bi trebalo da se piše. Kako se po starom pravopisu pisalo Mussanich, stalo se po novom pisati sa »s« umjesto »š«.

MUŽINIĆ, od riječi »mužina«, koja znači: »veliki, krupni muž (čovjek)«, a kasnije je dobila značenje: »prost seljak«. Ona se odavna upotrebljavala kao pridjevak, pa kao lično ime, ali i kao prezime. Oba oblika prezimena, Mužina i Mužinić, veoma su stara, i nalaze se u Hrvatskoj i u Dalmaciji, posebno u Splitu i na otoku Visu.

NAZOR, prezime na otoku Braču. Po mišljenju Mihovila Pavlinovića postalo je od ličnog imena, koje je po F. Glaviniću isto što i Nazarije. No moglo bi biti i da je od arapske riječi »nazer«, nadzornik, koja je kroz turski jezik ušla u naš (u oblicima názar, nazor). U XVIII-om vijeku bio je jedan Arbanas Nazor u mletačkoj službi u Dalmaciji.

NEDOKLAN, prezime, prvobitno pridjevak, u Srednjoj Dalmaciji, od pređa kojega su u vrijeme nekog pokolja bili stali klati, ali ga nisu preklali.

NEGODIĆ, prezime u Splitu, od starog ličnog imena Negoda, koji znači što i nedrag. Možda su majke u staro vrijeme tako ime nadjevale »dragom« djetetu protiv uroka.

NESANOVIĆ, vjerovatno je prije bilo Nosanović. Ima i zaselak Nosanovići u Konavlima. Porodično ime u južnoj Dalmaciji, od ličnog imena »Nosan«, (koji ima velik nos).

NINČEVIĆ, splitski rod ovako zvan od starog ličnog imena »Ninac«, ali moglo bi biti da je prezime prvobitno glasilo Nimčević (od pređa nimca, t. j. nijema čovjeka, ili Nijemca), pa da je mekšim izgovorom postalo Ninčević.

NISETEO, vidi Nižetić.

NIŽETIĆ, od imena Nižeta, koje je ime od dragosti za Nigovana (ijekavski Nježeta, Njegovan). Potalijančeni oblik ovog imena je Niseteo, gdje je naš dočetak »ić« zamijenjen nastavkom »eo« (v. Cerineo).

NODILO, prezime poznatog našeg naučenjaka koji se rodio u Splitu od oca Lastovca. Prezime je postalo od pridjevka »Onodilo« (čovjek koji »onodi«, koji često upliće riječ »ono, oni« u govoru), nakon što je od imena otpalo početno »o«.

NONKOVIĆ, prvobitno Novković. Ovako su se zvali neki seoski knezevi iz Hercegovine, koji su se preselili u Dalmaciju (u Neretvu). Izgovor imena iskvario se u sredini u kojoj se govorilo italijanski, te im je bilo teško izgovoriti glasovnu grupu »vk«.

NONVEILLER, građanska porodica, kojoj se pređ nastanio u Splitu u doba Napoleonskih ratova. Ime je vjerovatno njemačkog porijekla (Nonweiler se zove zaselak u Saarskom području, istočno od grada Saarburga). Ali ima i francuska dialektalna riječ »nonveiller«, baš kako se oni pišu. U Splitu ih zovu »Noveler«.

OBULJEN, porodica iz Dubrovačkog Primorja. Ime, koje je od glagola »obuljiti«, znači »obliven svud naokolo uljem«.

OLUJIĆ, vjerovatno staro slavensko prezime, koje valja da je prvobitno glasilo Holujić. (v. Alujević).

OPARA, prezime u Dalmaciji i Bosni. U Splitu je i pridjevak jednog ogranka Krstulovića. Od iste je osnove od koje je glagol opariti. Ima selo Opara ispod Risovca planine, južno od Travnika, i selo Oparići u Gruži u Srbiji.

OZRETIĆ, prezime roda u Splitskom predgrađu Lučcu, koji se doselio iz južnih krajeva. Potiče od starog ličnog imena Ozreta, koje je srodno s imenom Ozren.

PAJIĆ, od ličnog imena Pajo, porodično ime u Varošu Splitskom, a ima ih istog imena i u Lici. Valja da su došli iz Bosne, gdje ima jedno selo Pajići, jugo-istočno od Srebrenice, i jedan zaselak istog imena u okružju Tuzlanskom.

PAPALIĆ, prezime nekadanje vlastele Poljičke, Splitske i Dubrovačke, u italijanskom obliku Papali. Ime nema nikakve veze s Papom. Postalo je vjerovatno od šaljivog nadimka »papalo«, kojemu je značenje: onaj koji papa, koji jede. U množini kaže se i hrvatski »Papali«.

PAPUCIA, tako se pisala jedna nekadanja porodica Splitska. To je naša riječ »papučija« (majstor koji pravi papuče). Običniji su oblici papudžija, papučar, ali u Basnama Dositeja Obradovića ima baš oblik »papučija«.

PARAČ, ime doseljenika iz Bosne, kojih nasljednici žive u sjevernoj i srednjoj Dalmaciji (i u Splitu i bližoj okolici). U Bosni ima zaselak Parači u okružju Tuzlanskom. Neki se pišu Parać.

PENIĆ, staro hrvatsko prezime nepoznatog postanja, naziv je i jedne starinske Splitske porodice. Ovog imena ima obitelji i u Hrvatskoj.

PENOVIĆ, sažeto od Pejnović, kako bi bilo pravilnije pisati, a Pejnović je skraćeno od Pejinović. Ima ih u istočnim krajevima, odakle potiče i njihov dalmatinski ogranak.

PEROVIĆ, od ličnog imena Pero, koje se govori u krajevima ijekavskog govora. Rodova od ovog imena ima u Bosni, Hercegovini i Crnoj Gori, a odatle su prešli u Srbiju, Hrvatsku i Dalmaciju. Imaju dva sela s imenom Perovići, u Banjanima (u južnoj Hercegovini) i ispod Vran-planine jugo-istočno od Maglaja.

PERSIĆ, obiteljsko ime u Splitu i u Dubrovniku, a ima ih i u Bosni. U Srbiji ima prezime Perša, pa bi moglo biti da je Peršić od toga. Ali bar jedan dio dalmatinskih Peršića piše se tek u novije doba tako; prvobitno im je prezime bilo Pržić, koje se po starinsku pisalo Persich, pa su od toga napravili Peršić, a neki i Persić. U jednoj porodici dubrovačkoj jedan se brat pisao Pržić, a drugi Persić.

PETRAELLO, porodično ime u Splitu, vjerovatno potalijančeni oblik jednog našeg prezimena. Moglo bi biti od riječi »petrail«, (petrahilj), koja znači ono što pravoslavni popovi nose na ruci u crkvi (latinski stola). Ova riječ bit će najprije poslužila kao šaljivi nadimak, pa je ostala kao prezime. Ako je ovo ovako, njihovi pređi valja da su bili pravoslavni.

PETRIĆ, staro prezime u Dalmaciji i Hrvatskoj, od ženskog ličnog imena Petra, a može biti i diminutiv od Petar (kao mali Petar).

PETRINOVIĆ, staro hrvatsko prezime od ličnog imena Petrin, koje se spominje u Hrvatskoj još XVII-og vijeka. Porodice ovog imena žive i u Dalmaciji (na otoku Braču).

PIJEVIĆ, čakavski oblik prezimena Piljević, koje je nosio i jedan čuveni junak opjevan u Kačićevu Razgovoru Ugodnom. Od iste su osnove i prezimena Pilj i Pilja, u Lici. Nepoznatog je postanja.

PILIĆ, od ličnog imena Pile, a ovo od Pilip, Filip, porodično ime u Splitu, kao i u Hrvatskoj i Bosni, gdje ima selo »Pilića Dočić«, u okružju Travničkom.

PLAZIBAT, ime koje je postalo od pridjevka složenog od osnove »plaziti« i od imenice »bat«. Pre-

zime u srednjoj Dalmaciji. U južnom Primorju ima i prezime sličnog postanja »Laznibat«.

PLEŠTINA, s Klisa, vjerovatno su potomci doseljenika iz Ljubuškog kotara, u Hercegovini. Riječ znači »čovjeka visoka i okošta« (u Poljicima), ili »čovjeka bezbrižna« (u Dubrovačkom primorju).

PODUJE, možda prvobitno Podujev, vjerovatno u vezi s imenom varoši Podujevo u Staroj Srbiji. Bit će da su došli iz Srbije.

POLIĆ, prezime roda iz Vrgorca, porijeklom iz istočnih krajeva. Po Maretiću bi to bio »nadimak za čovjeka malena i sitna, koji je kao polovina drugoga«. Vjerovatnije je da je postalo od ženskog imena »Póla«, koje je zabilježio Vuk, a koje se čuje i u Dalmaciji.

POPOVIĆ, u Varošu splitskom, bolje poznati po nadimku Dageta. Oni su katolici, ali sudeći po smislu prezimena (potomci jednog popa), valja da su im predi bili pravoslavni, i da su porijeklom iz jugo-istočnih krajeva.

PREBANDA, od francuskog prezimena Prébende, vjerovatno iz vremena Napoleonovih ratova. Ime splitske gradjanske obitelji.

PREMRU, piše se i Premrú, u Dalmaciji i Premerú, slovensko prezime koje se susreće i u Hrvatskom Primorju i u Dalmaciji. To je slovenska riječ »premrl« (premro), u kojoj se krajnje »l« izgovara kao veoma zatvoreno »o«, skoro kao »u«.

PRKUŠIĆ, prvobitno je glasilo Perkušić (od Perkuše, žene roda Perkova). Pogrešno se mislilo da je pravilnije pisati Prkušić, pa se tako sad i govori u Splitu.

PRODAN, veoma staro lično ime u raznim našim krajevima. U Dalmaciji je i prezime. Bit će tako nazivali čovjeka, a još prije dijete, koje bi trgovci robljem prodali, a nije mu se znalo ili mu se zaboravilo ime. Po Maretiću

(u Rječniku) sami roditelji bi nadjenuli ovo ime kasnije rođenom sinu, kao da im ga je Bog prodao za cijenu života starijeg djeteta koje im je bio oduzeo. Ovo izvještačeno tumačenje nije uvjerljivo.

PRVAN, pravilni je oblik Pervan, nepoznatog postanja. Porodica ovog imena ima u raznim našim pokrajinama, pa i u Splitu. Dalmatinski Pervani došli su vjerovatno iz Hercegovine.

PUIZINA, prezime u Varošu Splitskom, po štokavsku Puljizina, znači velikog, nezgrapnog Puljiza (Talijana iz Pulje). Valja da je to prvobitno bio pridjevak čovjeku, koji možda i nije bio rođeni Puljiz, već su ga samo tako nazvali.

RABADAN, ime jedne porodice u Kaštelima. Riječ ima u španskom jeziku značenje: »pastir, ovčar«. Valja da su potomci jednoga od španskih vojnika koji su se pod kraj XVI-og stoljeća borili u okolici Splitskoj protiv Turaka.

RAČIĆ, staro ime rašireno po svim našim pokrajinama. Ima ih i u Dalmaciji (na kopnu i na otoku Hvaru). Doselili su se iz istočnih krajeva. U okolini Foče imaju dva sela koja se zovu Račići.

RADICA, porodično ime iz Varoša Splitskog, bilo je najprije lično ime izvedeno od Rade (kao Jovica od Jove). Jedan Radica bit će došao iz jugo-istočnih krajeva u Split, pa mu je potomcima ostalo ime kao obiteljsko prezime.

RADIMIRI, lično ime Radimir, u Primorju i prezime, kojemu je dodato »i« kao u italijanskim prezimenima.

RADMILLI, potalijančeni oblik ličnog imena Radmil, koji je u Primorju i prezime. Slovo »l« je podvostručeno po italijansku, i na kraju je dodato »i«, kao u italijanskim prezimenima.

RADMILOVIĆ, porodično ime starih Splićana koji su se doselili iz Bosne, a potomci su pređa zvatog

Radmil. Prezime mnogo rašireno u našem narodu. Ima i mjesto zvano »Radmilović-selo« u srezu Gruškom, u Šumadiji.

RADOVANI, prezime građanskih porodica u Dalmaciji. Lično ime Radovan služi u Primorju i kao prezime. Slovo »i«, koje je na kraju, nije znak množine, već je dodato po ugledu na italijanska prezimena na »i«. Slično su potaljančeni oblici Radimiri, Budmani, Radmilli. Sva ova prezimena imala bi se pisati bez krajnjeg »i«, kako je Pero Budmani svoje prezime pisao »Budman« u Rječniku Akademije.

RADOVNIKOVIĆ, prvobitno Redovnikovic, pošto se u izgovoru pomutio glas »e«, te se u Splitu stalo govoriti, a onda i pisati sa »a«. Prezime u Varošu Splitskom.

RADOSAJEVIĆ, može da posluži kao primjer kako se imena mjenjaju kroz vjekove. Postalo je od ličnog imena Radoslav te je glasilo najprije Radoslavljević, pa onda Radosaljević, i najzad među čakavcima Radosajević.

RAKO i RAKIĆ, rodovi u srednjoj Dalmaciji, koji su porijekom iz Bosne, gdje ima selo njihovog imena jugo-istočno od Tuzle.

RANČIĆ, koje se ranije pisalo i izgovaralo HRANČIĆ, veoma staro hrvatsko i srpsko ime, od nekadanjeg ličnog imena »Hranča«, ili od ženskog imena »Hranka«. Rančići su se doselili u Dalmaciju vjerovatno iz Hercegovine. gdje, sjeverno od Čajniča, ima selo Rančići (v. Hrančić).

RAZMILOVIĆ, postalo od pravilnog oblika Radmilović, po omekšanom izgovoru čakavaca, kojima je tvrda glasovna grupa »dm«.

REIĆ, u Varošu Splitskom, vrlo staro prezime, kojemu je prvobitni oblik Hreljić. Dobilo je ovaj oblik, jer se u Splitu »h« ne izgovara, a »lj« se čuje kao »j«, i vrlo često se i posve gubi između dva samoglasnika. U Kaštelima su ovo prezime pisali pravilnije »Reljić«.

RENDIĆ, porodično ime na otoku Braču u srednjoj Dalmaciji, i u Dubrovniku, nepoznata značenja i porijekla. Moglo bi biti da je od starog prezimena Herendić, koje se negdje izgovaralo Erèndić, pa da je od toga u toku vremena otpalo nenaglašeno e. Vjerojatno su oba prezimena u vezi s rječju »rende« (kod nas i »erende«), koja je iz perzijskog jezika prešla u turski, a iz turskog u naš, sa značenjem »strugača (blanja)«. Istog je postanja vlaško ime Rendul, od kojega je načinjeno srodno prezime Rendulić.

RISMONDO, rod iz Rovinja, u Istri, s ograncima u Dalmaciji. Po obiteljskoj predaji došli su u Rovinj iz Venecije. Prezime im je očevidno od imena engleskog grada Richmond. Možda je odatle izbjegao njihov pred krajem XIII-og vijeka, kad je kralj Edvard I, po nagovoru bankara iz Lombardije, dao protjerati iz Engleske njihove konkurente Židove. Od Richmond postalo je u Veneciji po mletačkom izgovoru pravilno Rismondo. Iz Rovinja su se neki u XIX-om vijeku preselili u Dalmaciju, gdje su im se potomci pohrvatili.

ROIĆ prvobitno Rojić, prezime na Hvaru i u Splitu, može biti da je istog postanja kao ime Roje, s dodatnim nastavkom »ić«.

ROJE, čakavski oblik koji valja da je postao od štokavske riječi »rođo« koja se govori u Bosni te znači rođak (u povjerljivom govoru). U Splitskoj čakavskoj sredini »đ« ove riječi postalo je »j«, a nastavak »o« izmijenjen je u »e« (kako Dalmatinci kažu Ive, Mate za imena koja se u Bosni govore Ivo, Mato).

ROSANDIĆ, ime jednog roda u Varošu Splitskom, prvobitno Roksandić (od ženskog imena Roksanda). Doselili su iz Bosne u unutrašnjost

srednje Dalmacije, a odatle u Split. U Splitskom mekšem izgovoru ispalo je »k« ispred »s«. Poznatog našeg kipara, koji je od ove porodice, pišu u Beogradu pravilno »Roksandić«.

ROSSIGNOLI, prezime nedavno izumrle građanske obitelji splitske, koju su splitski pučani zvali »Slávić«. Bit će da je ovo uistinu italijanski prevod tog našeg prezimena.

RUŽEVIĆ, ime porodice na otoku Hvaru, koja vjerovatno potiče iz bosanskog sela Ruževića koje leži kod Usore zapadno od Tešnja. Prezime je možebiti izvedeno od ličnog imena Ruževa, a ovo od osnove koja je u imenu Ruža i od nastavka »eva«, koje dolazi i u imenu Mileva.

RUŽIĆ, porodično ime po pramajci koja se zvala Ruža. Ima više rodova ovog prezimena u Hercegovini, Dalmaciji i Hrvatskoj. Svi su porijeklom iz jugo-istočnih strana. U Hercegovini, u kotaru Ljubuškom, ima i selo koje se zove Ružići.

SAVO, ime građanske porodice Splitske, potalijančene. Dolazi vjerovatno od ličnog imena Sávo (kako se u Hercegovini i u Crnoj Gori zove Sava). Čovjek ovog imeno valja da je došao u Split iz ondašnje Turske ,i da je bio po zanatu kotlar, jer su mu se potomci od koljena do koljena sve do naših dana bavili tim obrtom. Jedan član porodice koji je bio vatreni Italijan, uzalud je tražio riječ kojom bi italijanski protumačio značenje ovog prezimena. Bio je našao samo u jednom južnoitalijanskom dialektu riječ »savu« koja znači »loj«, ali ga nije zadovoljavala.

SEDLAR, rod ovog imena u Zagori dalmatinskoj doselio se iz jugoistočnih krajeva, gdje ima više sela i zaselaka zvanih Sedlari, (u Popovu polju u Hercegovini, u Pivskoj Župi u Crnoj Gori, južno od Valjeva i u Resavi u Srbiji).

SENJANOVIĆ, prezime više splitskih porodica koje valja da potiču od jednog »Senjana«, t. j. Senjanina, možda od jednog Senjskog građanina Kliškog porijekla, koji se u početku XVII-og stoljeća vratio u staru postojbinu, kad je ovaj kraj bio oslobođen od Turaka.

SILOBRČIĆ, pravilno i prvobitno Šilobrčić, od nadimka za čovjeka koji je imao brk kao šilo. Ovo staro prezime jedne trogirske porodice ovako se iskvarilo u pismu i u trogirskom izgovoru.

SIRIŠĆEVIĆ, porodično prezime u Varošu Splitskom, očevidno od riječi »sirište« (odjeljak želudca preživača), koji se čakavski izgovara »sirišće«. Bit će ovo vjerovatno bio šaljivi nadimak nekome koji je možda volio »sirišće« nadjeveno, od kojega se prave kobasice, pa je to ime prešlo na njegove nasljednike.

SIROTKOVIĆ, staro prezime splitsko iz vremena prije turske najezde. (Bio je u XVI-om vijeku jedan natpop Sirotković u Ninu). Današnjim Splićanima to je neobična i tvrda riječ, pa je neki pogrešno izgovaraju »Širóković«.

SISGOREO, potalijančeni oblik starog prezimena Šižgorić, koje je postalo od pridjevka složenog od riječi »šiš« i »gori« (gore). Ime građanskih porodica u Šibeniku i u srednjoj Dalmaciji (i jednog čuvenog biskupa).

SLOVINIĆ, staro prezime na otoku Braču, deminutiv narodnog imena Slovin (kao »mali Slovin, Slovinac«). Ime Slovin bilo je i lični naziv, kako se vidi po prezimenu Slovinović, u Boki.

SMODLAKA, prezime jednog roda kojemu je starina na Klisu (Ozrini), a od kojega je poteklo nekoliko seljačkih porodica u Klisu i u susjednom selu Dugopolju, kao i više građanskih obitelji u Splitu, Južnoj Dalmaciji, Beogradu, i u inostranstvu. Po obiteljskoj predaji pređ im je bio od roda Dadića. U crkvenim knjigama upisani su isprva pod imenom Dadić, pa kao Osmodlaka i Osmo-

dlačić, a od kraja XVIII-og vijeka kao Smodlaka. Međutim je poznato da u Češkoj i Moravskoj ima mnogo porodica zvanih Smotlacha i Smotlaka, kao takodje da u okolici Trsta ima desetak slovenskih obitelji koje su se jednako zvale Smotlacha, a sad se pišu Smotlak. Pored toga sačuvano je kod jedne od čeških porodica Smotlacha, u okolici Hradca Králové, predaja da su se neki od njihovih iselili iz Češke za vrijeme vjerskih progonstva u početku XVII-og vijeka. Pošto se tačno u to doba pojavljuje prvi Smodlaka u Klisu kao i prvi Smotlacha kod Trsta, vjerovatno su i slovenski Smotlaki i dalmatinski Smodlake potomci čeških izbjeglica Smotlacha. Vjerovatno se došljak ovog imena u Klisu oženio od Dadića i prizetio u njih, pa su ga, kako je običaj na selu, zvali ženinim prezimenom. Bit će da je njegovo strano ime dobilo u našoj sredini pismeni oblik Osmodlaka, koji ima neko značenje u našem jeziku. Početno »o« koje je nenaglašeno, moglo je pak da u toku vremena ispadne u izgovoru (kako se umjesto »ovako, onako« kaže, »vako, nako«). Otkad su pismeni (od 1810-e) pripadnici ovog roda uvijek su se pisali Smodlaka (bez početnog »o«).

SRDELIĆ, piše se i **Sardelić**, prezime u Blatu na Korčuli i u Splitu. Vjerovatno je od italijanske riječi »sardella« (srdjela), ali bi moglo biti i od naše osnove »srd« i neobičnog nastavka »ela« (koji dolazi u prezimenima Markela, Cukela i sl.). Onda bi značilo čovjeka koji se lako srdi.

SRIĆA, prezime sredovječne Splitske porodice, u kojoj je najpoznatiji bio Nikola. On se u gradskom vijeću Splitskom godine 1420-e usprotivio predaji grada pod okrilje Venecije, a nekoliko godina nakon toga bio je najgorljiviji mletački pristaša. On je uprkos odredbi ugovora po kome Venecija nije smjela da drži vojsku u Splitu, glasao da se primi mletački garnizon, i da se za nj sagradi toranj (današnja t. zv. Hrvojeva kula). Tad je u Splitu postala riječ: »Nikola Srića Splitska nesrića«.

STOJIĆ, od ženskog ličnog imena Stoja. Rodova ovog imena ima u Srbiji, Bosni i u Dalmaciji. Ovamo su se doselili iz istočnih krajeva. Sjeverno od Užica ima selo Stojići.

STRIGO, prezime u Splitu koje je bilo najprije pridjevak pa lični naziv. »Strigo« može značiti čovjeka koji striže, a i onoga kojega drugi strigu.

SUTINA, ime građanske porodice dalmatinske, tako po italijansku pisano, a stvarno je to naše prezime »Šutina«, koje je bilo i lično ime (kako je to i danas u Crnoj Gori). Porijekla je albanskoga (vidi Šutić).

ŠAKIĆ, porodično ime u Splitu (Lučcu). Vjerovatno su se doselili iz Hercegovine ili iz Crne Gore. U Crnoj Gori ima lično ime »Šakoje«, kojega je skraćeni oblik »Šako«, a od toga je moglo da postane ovo prezime. Ima i riječ »šakić«, koja znači »pet prsta do šake«, ali nije prilika da je prezime postalo od nje.

ŠEGVIĆ, u splitskom predgrađu Lučcu, valja da je isto prezime kao Šegović, na Muću, pa da je u Splitu bilo sažeto u Šegvić. Možda je prvobitni oblik bio Šegojević (od ličnog imena Šegoje).

ŠERIĆ, splitska građanska obitelj, koja se tako piše prema italijanskom izgovoru imena Serić (koje se pisalo Serich). Isti rod, u dalmatinskoj Zagori, zove se pravilno Serić. Došli su u Dalmaciju iz Bosne, gdje ima jedno selo Serići, kod Spreče, jugo-zapadno od Tuzle, i drugo uz Vrbas, južno od Jajca.

ŠEVELJEVIĆ, prezime u srednjoj Dalmaciji, od ličnog imena Ševelj, a od osnove glagola ševeljiti, što znači vrdati, micati se tamo amo, ljuljati se.

ŠKARE, vidi Škarica.

ŠKARICA, deminutiv od nadimka Škare (od kojeg je postalo porodično ime Škarić). Isprva je Škarica, kao i Škare, bilo lično ime, a sad su jedno i drugo prezimena u Dalmaciji. Od iste riječi je postalo prezime Škaričić.

ŠKARIČIĆ, vidi Škarica.

ŠKORIĆ, prezime jedine zemljoradničke porodice koja je živila u samom gradu Splitu (unutar gradskih bedema). Ime dolazi od ličnog pridjevka »Škoro«, odnosno od riječi »škorav«, koja znači »zgrčen, naboran«, valjda od namrskane kože.

ŠLUJO, pravilno se izgovara Šljujo, te bi tako trebalo i pisati. To je pridjevak koji je postao porodično ime u Cetini i u Splitu. Rod ovog imena u Trilju ima i starije prezime Bradarić.

ŠOJIĆ, prvobitno valja da su se zvali Sojić. Došli su Dalmaciju (u Imotski) iz Hercegovine, na čelu više hiljada naroda. Ima ih i u Bosni, gdje se nalazi selo Sojići, sjevero- istočno od Zenice, nad rijekom Bosnom.

ŠORE, u Varošu Splitskom, možda od riječi »šorav«, koja znači ospičav. U Kolašinu ima muslimanski rod koji se zove Šoro. U Splitu se imenski nastavak »o« redovito mijenja u »e«.

ŠPERAC, prezime u Splitu i okolici, kojemu je nejasno značenje i postanje. Po mišljenju pisca, moglo bi biti sažeto od imena Šupérac, (pošto se nenaglašeno »u« izgubilo u izgovoru). Ovo je pak ime deminutiv strane riječi »šuper«, kojoj je značenje: kalafat (onaj koji popravlja lađe smoleći ih). Ako je ovako, nosioci ovog prezimena valja da su se doselili iz istočnih krajeva gdje se govori riječ »šuper«.

ŠUJIĆ, koji su se starom ortografijom pisali Suich, ime je roda na otoku Braču i u Splitu. U primorskim Poljicima isto prezime piše se Sujić, kako je bio prvobitni oblik. Dolazi od čakovske riječi sudja (sudija). Isprva je glasilo Sudjić, Suđić, pa, pošto se u čakavaca »đ« izgovara »j«, Sujić. Najzad, prema izgovoru u italijansko-dalmatinskom dialektu, u kojemu početno »s« glasi kao »š«, postao je oblik Šujić.

ŠURIĆ, od roda slavnog Don Stipana Surića. Prema starijem pisanju Surich i izgovoru početnog »s« postalo je u gradskoj sredini Šurić. U naše doba prezime u Sinju i u Splitu.

ŠUTIĆ, porodično ime u srednjoj Dalmaciji, od ličnog imena Šuta, koje takodje dolazi kao prezime. Porijekla je arbanaškog kao i nadimci Šuto, Šutan, Šutina koji se govore u Crnoj Gori.

ŠVRLJUGA, prezime u Hrvatskom Primorju, sažeto od Ševrljuga, što znači »ševa«. Porijeklom su iz istočnih krajeva. U Srbiji ima selo Ševrljuge (na utoku Kladene u rijeku Skrapež, sjevero-istočno od Požege Užičke).

TARTAGLIA, po italijansku pisano, izgovara se Tartalja, ime stare Splitske plemićke porodice, koja je dobila kao prezime italijanski pridjevak kojega je značenje: tepavac, mucavac.

TASLAK, prezime koje je prvobitno bilo nadimak. Riječ znači u turskom jeziku »neotesani panj«. Kako je ušla i u naš jezik, oni koji se tako zovu ne moraju biti turskoga porijekla.

TECILAZIĆ, starinsko prezime jedne splitske porodice, koje je postalo od riječi »teci« i »laza«, a znači onoga koji teče male komade krčevine ili njivice, dakle velikog radišu i štedišu.

TIJARDOVIĆ, prezime iz Poljica, od nadimka Tijardo, koji je po mišljenju pisca, postao od riječi »tij« (tih) i italijanskog nastavka »ardo«, koji se u Splitu i okolici nadodavao i drugim šaljivim pridjevcima. Tako na primjer, ima

u Varošu Splitskom nadimak Glavardo i prezime Pešnjardo.

TOCILJ, prezime na Hvaru i u Splitu, od nadimka Tocilj, odnosno od riječi tocilj, koja znači brus koji se okreće. Potalijančeni ogranak ovog roda piše se italijanskom ortografijom Tocigl.

TOMMASEO, ime građanskih porodica u Šibeniku i Splitu. Ovo je jedno od tolikih naših prezimena s tuđim nastavkom »eo«. Prvobitni oblik valja da je bio Tomašić. (U skraćenom obliku Tomaš, ovo ime još postoji u Kaštelima). Veliki Nikola Tommaseo znao je i priznavao je da je našeg roda po svome ocu, Tomašiću ili Tomaševiću.

TREURSIĆ, neobično prezime u Splitskom predgrađu Lučcu, nepoznatog porijekla i značenja. U imenu se naziru dvije italijanske riječi: »tre« (tri) i »urs« (osnova od latinskog ursus, italijanski »orso«, medvjed), kao da je to bio neki pridjevak ili italijansko prezime Treorsi (možda po jednom emblemu u kome su bila tri medvjeda).

TRUMBIĆ, prezime iz Splitskog predgrađa Lučac, koje zapravo glasi Trnbić, kako ga izgovaraju sami članovi ovog roda. Oblik Trumbić nastao je po nekadanjem pogrešnom pisanju italijanskom ortografijom, ali se gdjekad naiazi u pismu i oblik Tarnbich. Ime je u vezi s riječi »trnbuh«, koja znači »malo vlaško pleme«. Od toga je i ime sela Trnbusi (genitiv Trnbuha) u gornjim Poljicima. Možda je ime prvobitno glasilo Trnbuhić, Trnbuić, pa je od toga postao sažeti oblik Trnbić. I predjel u kojemu stanuju Trnbići nosi od iste osnove ime »Trnbušac«, što je deminutih od »trnbuh«.

TUDOR, prezime u Splitu i na otoku Hvaru. Isprva je bilo lično ime. To je stariji, prvobitno rumunski oblik imena Todor. Jednakog postanja i vjerovatno istog porijekla je i građanska porodica TUDORIĆ u Splitu.

TUDORIĆ, vidi Tudor.

TRZIĆ, pravilno je Tèrzić, skraćeno od Terzijić, od turske riječi terzija, koja znači »krojač«. U Splitu se pogrešno izgovara Trzić (bez »e« i s kratkim »r«), te se tako i piše.

TVRDIĆ, prezime u Splitu, od ličnog imena Tvrde, koje je skraćeno od Tvrdoje, a ovo od Tvrdislav.

UVODIĆ, ime roda na Klisu. Vuku lozu od Pavla Čipčića, koji je u ratu od Kandije uhodio Turke za kršćane, pa je zato prozvan »Uhoda«. Po njemu su njegovi nasljednici bili prozvani Uhodići, a danas se po mjesnom izgovoru pišu Uvodić.

VELAT, prezime u Splitu i u okolici. Možda je postalo od ličnog imena Velat, a ovo od osnova »vel«, koje je u imenima Velislav i Velimir, i od nastavka »at«, kao što je od osnove u riječi »mili« i od istog nastavka postalo ime Milat.

VIDOVIĆ, prastaro porodično ime, od Vida, slavenskog božanstva, čije je ime kasnije prešlo na jednog kršćanskog sveca. Prezime je mnogih porodica u svim našim krajevima, između ostaloga u raznim mjestima Dalmacije pa i u gradu Splitu.

VIDJAK, ime nekih obitelji u Splitu, od iste osnove od koje je glagol »vidjati«, koje znači »više puta vidjeti«, ali i »gotoviti jelo«. Prema tome naziv Vidjak mogao bi značiti i nekoga koji sprema jelo.

VITAIĆ, ime porodica na otoku Visu, na Braču i u Splitu, dolazi od ličnog imena Vital. Prvobitni oblik bio je Vitaljić, pa po čakavskom izgovoru Vitajić, od čega je postao sažeti oblik Vitaić.

VLAHOVIĆ, potomci vlaha, koji su se u Dalmaciju doselili, vjerovatno iz Bosne ili iz Hercegovine, gdje ima mnogo porodica i više mjesta ovako zvanih (selo Vlahovići kod Drine,

sjeverno od Višegrada, drugo selo istog imena kod Ljubinja, u Hercegovini i dr.).

VLAK, prezime koje je prvobitno glasilo Vlah (što je nekad značilo i Italijana). U Splitu se pogrešno izgovara Vläk, pa se neki tako i pišu.

VOJNOVIĆ, ime stare srpske velikaške porodice, kao i jednog dalmatinskog plemićkog roda skorijeg datuma, iz kojega su poznata dva naša književnika. Porodica ovog imena ima u svim našim krajevima. U Primorje su Vojnovići možda sašli iz Pivske planine, gdje i danas ima selo Vojnovići.

VORNIĆ, prezime dato junakinji Botićeva spjeva »Bijedna Mara«, koja je bila od jedne Splitske pučke obitelji. U staroj ispravi u kojoj se ona spominje porodično joj je ime pisano »Vornich«, što je Luka Botić, povodeći se za drugima, pročitao Vornić. Pošto ovakvo ime nije ni po osnovi ni po zvuku hrvatsko, a nije niti italijansko, pisac je došao na misao da se »Vornich« nema čitati Vornić, već Vornik, pa da bi to mogao biti osakaćeni oblik ondašnjeg i današnjeg Splitskog obiteljskog imena Dvornik. Italijani istina pišu »ich« za naše »ić« na kraju imena, ali pišu »ch« i za naše »k« na kraju riječi (na primjer Bauch i Mrach za naša prezimena Bauk i Mrak). Tako su i »Vornik« mogli da pišu samo »Vornich«, a ako je ono o »bijednoj Mari« pisao jedan pisar Mlečić, lako da je on to za njega tvrdo ime Dvornik izgovarao Vornik, pa ga dosljedno i pisao, mletačkom ortografijom, »Vornich«. Tako bi pravo ime »bijedne Mare« bilo Mare Dvornikova.

VRANJEŠ, ime porodice u Biokovskom Primorju, porijeklom vjerovatno iz hercegovačkog Podrinja, gdje ima selo Vranješi, zapadno od Goražda.

VRDOLJAK, prezime nekoliko obitelji u Splitu (u Gradu i u Varošu) i više porodica u kotarima Imotskom i Sinjskom, i u općini Mućkoj kotara Splitskog. Po predaji sačuvanoj kod Vrdoljaka Imotskih, njihov praotac došao je »od strana Srbije«, te se nastanio najprije u Makarskoj, pa kod Banj-doca, i najzad u Krstaticama, u mjestu zvanu Vrh-Do«. Tu su od dva brata postali rodovi Lizatovića i Ivanovića u Krstaticama, dok se najmlađi brat Grgo preselio u Grabovac, gdje su ga prozvali Vrdoljakom, jer je došao iz Vrdola. Od ovih Vrdoljaka ima jedan ogranak kod Plaškoga, u Hrvatskoj, a bio je i jedan, sad u muškoj lozi izumrli, u Bugarskoj. Nije poznato da li su Vrdoljaci u Cetini i u Varošu Splitskom istog porijekla s Imotskima ili se oni zovu po nekome drugome Vrh-Dolu.

VUČETIĆ, od ličnog imena Vučeta, porodično ime u našim južnim krajevima. Ima ih i u Dalmaciji. Sjeverno od Goražda ima selo Vučetići.

VUSIO, ime stare bračke porodice, jeste potalijančeni oblik našeg prezimena Vužić (od imena »Vuga«).

VUŠKOVIĆ, ovako se po omekšanom čakavskom izgovoru izgovara i piše u Splitu i na otocima ovo prezime, kojemu je pravilni oblik Vučković (od ličnog imena Vùčko). Prezime Vučković rašireno je i inače po Dalmaciji, kao i po svim drugim našim krajevima.

ZAMAGNA, (izgovori Zamanja), prezime plemićke porodice Dubrovačke i Splitske, koje je postalo od imena »Džamanja« (italijanski Giamagno). Zvali su ih i Džamanjović, pa Džamanjić, a bit će isto ime i u prezimenu Džamonja, u Hercegovini.

ZAMBERLIN, obiteljsko ime na otoku Visu. Pisano je italijanskom ortografijom te se čita Camberlin. Po svemu nam izgleda da je to engleska riječ, i poznato prezime Chamberlain, izgovorena po Višku, to jest s početnim

»c« umjesto »č«. Mogli bi biti potomci jednog od Engleza koji su živili na Visu u doba Napoleonskih ratova, ako nisu doseljenici iz Italije, gdje ima porodica s imenom Zamberlini, koje je vjerovatno takodje postalo od Chamberlain.

ZAVOREO, ime građanskih porodica u Šibeniku i Splitu, koje su nosile vrlo staro hrvatsko prezime Zavorović. Ono je pod mletačkom vladavinom bilo ovako potalijančeno. U novije doba jedan član ovog roda povratio je svome prezimenu prvobitni oblik.

ZELIĆ, prezime u Bosni, u unutrašnjosti srednje Dalmacije i u Splitu. Ima ih pravoslavnih i katolika. Trag njihove seobe iz Bosne do mora sačuvan je na tom dugom putu u više naseobina koje nose njihovo ime. Naziv je od pridjevka Zele ili od ženskog nadimka Zela, koji znače čeljade zelenih očiju.

ZLENDIĆ, ime porodice s otoka Šolte, od ženskog pridjevka Zlenda, koji je postao od osnove koja je u riječi »zla« i od augmentativa »enda«, te bi značilo ženu koju su nazivali zlom, iako možda nije bila takova .

ZLODRE, prezime u Splitu, postalo je od pridjevka koji znači čovjeka »koji zlo dere«. Slično je složeno prezime «Zlošilo« (koji zlo šije) u Dubrovačkom primorju.

ŽANKO, prezime u Sinju, od ličnog imena romanskog porijekla, koje je vjerovatno glasilo Džanko pa Žanko (od imena Džano, koje se i sad govori u Dubrovniku).

ISPRAVCI

	Pogrešno	Ispravno
Na str. 8 pod BONAČIĆ, redak 4	poordica	**porodica**
Na str. 45 pod TRZIČ redak 4	te se tako i piše	ili Têrzić, s dugim »e«